

Робота відділу обслуговування користувачів

**Національної історичної бібліотеки України з висвітлення туристичного потенціалу
нашої країни за допомогою документно-інформаційних ресурсів Бібліотеки**

Україна посідає провідні позиції в Європі за рівнем забезпеченості природно-рекреаційними ресурсами та історико-культурними пам'ятками, що робить її надзвичайно привабливою для внутрішнього та зовнішнього туризму. Для успішного розвитку туристичної галузі дуже важливим є визначення туристично-рекреаційного потенціалу різних регіонів країни. В цьому значну роль відіграє туристично-краєзнавча діяльність різних наукових та освітніх установ, закладів культури, у тому числі – бібліотек, які за допомогою бібліотечно-бібліографічних засобів поширюють інформацію про різні туристичні об'єкти країни, популяризують та пропагують їх серед населення.

Національна історична бібліотека України (НІБУ), яка є всеукраїнським депозитарієм історичної літератури, володіє достатніми історико-краєзнавчими інформаційними ресурсами, які здатні задовольнити широкий спектр запитів користувачів з туристичного краєзнавства. Велика кількість документів за цією тематикою, різних за видами і типами зберігається у підсобних фондах Відділу обслуговування користувачів Бібліотеки. Це - краєзнавчі бібліографічні посібники, збірники документів, довідники, енциклопедії, фотоальбоми, туристичні путівники, карти, періодичні видання тощо.

Для популяризації цих документів у відділі використовуються тематичні історико-краєзнавчі виставки як в традиційному варіанті, так і в електронному – на сайті Бібліотеки, які привертають увагу користувачів до різних цікавих та унікальних туристичних об'єктів нашої країни. Наприклад, працівниками відділу підготовлено такі тематичні виставки:

- **«Національні природні парки України»** (до Дня довкілля), яка звертає увагу на найцікавіші та найкрасивіші національні парки нашої країни; крім короткого опису парків з їхніми фотографіями, надається перелік об'єктів природно-заповідного фонду України, які входять до складу території кожного парку та є привабливими для відвідування туристами;

- **«Національні історико-культурні заповідники України»** (до Міжнародного дня музеїв), в якій розповідається про деякі історико-культурні заповідники національного значення, що є важливими осередками науково-дослідницької діяльності та цінними об'єктами культурної спадщини України; надається перелік найвизначніших пам'яток національного та місцевого значення, що знаходяться на території кожного з представлених заповідників, список літератури про них, фотоілюстрації;

- **«Родзинки архітектури України»** (до Дня архітектури України), що надає інформацію про одинадцять об'єктів архітектури з різних регіонів нашої країни, які можна віднести до справжніх шедеврів архітектури; виставка супроводжується фотоілюстраціями, списком літератури про видатних архітекторів та про визначні архітектурні об'єкти України.

На сайті Бібліотеки в розділі «Віртуальні екскурсії Україною та світом» була розміщена серія виставок за загальною назвою: **«Старовинні міста України»**, що складається з десяти виставок, присвячених містам нашої країни, які виникли за часів Київської Русі та збереглись до наших днів. Це такі міста, як: Переяслав, Васильків, Луцьк, Ніжин, Коростень, Броди та інші, що приваблюють тисячі туристів своєю неповторною красою, чудовими об'єктами архітектури та будівництва, музеями, історичними пам'ятками. Виставки представлені в хронології виникнення старовинних міст, кожна надає інформацію про одне з них, супроводжується статтею про історію міста, списком історичних та архітектурних пам'яток, пам'ятників та музеїв, фотоілюстративним матеріалом, списком літератури про місто та його пам'ятки.

Також в цьому розділі представлена виставка **«Сім природних чудес України»**, яка знайомить відвідувачів сайту з унікальними природними об'єктами України, що стали переможцями другого етапу загальнонаціональної акції «7 чудес України», започаткованої в 2007 році фондом «Рідна країна» з метою популяризації вітчизняного туризму. Це – біосферний заповідник «Асканія-Нова», регіонально-ландшафтний парк «Гранітно-степове Побужжя», Дністровський каньйон, Мармурова печера, Національний природний парк «Подільські Товтри», озера Світязь та Синевир.

В Залі Нових надходжень розміщена традиційна постійнодіюча книжково-ілюстративна виставка **«Подорожуємо Україною»**, на якій представлені документи з багатим ілюстративним матеріалом, що містять інформацію про визначні об'єкти культурної спадщини України – історико-культурні пам'ятки, історичні будівлі, садибні та палацово-паркові ансамблі, пам'ятки архітектури та містобудування тощо. Наприклад, експонувались такі книги: «Невідома Україна: унікальні місця та споруди» (Київ, 2020 р.), Вечерський В. В. «Фортеці й замки України» (Київ, 2011 р.) та «Українські монастирі» (Київ, 2008 р.), Іванов О. М. «Невідома Олександрія» (Біла Церква, 2020 р.), Дзембас О. В. «Невицький замок крізь століття» (Ужгород, 2019 р.), Липа К. А. «Під захистом мурів» (Київ, 2007 р.), Прибега Л. «Дерев'яні церкви України» (Київ, 2020 р.), книга-альбом «Старовинні маєтки України» (Київ, 2015 р.), Дерлеменко Є. А. Фотоальбом «Парки України» (Київ, 2008 р.) та інші.

В цьому ж залі на виставці нових надходжень у розділі «Історія міст і сіл» користувачі мають можливість ознайомитись с новими документами, що надійшли до відділу, які містять

дослідження з історії різних населених пунктів України та інформацію про їхні культурні пам'ятки. Окремі тематичні полицки відведено для документів з історії Києва.

Історії Києва також присвячено проєкт, представлений на сайті Бібліотеки – **цикл «Історія Києва»**, в якому окремо виділено рубрики, які містять документи з туристично-краєзнавчою інформацією про місто: «Архітектура Києва», «Окремі райони, вулиці, будинки», «Околиці Києва», «Храми, церкви, монастирі» та інші.

На сторінці соцмережі «Фейсбук», на якій співробітники відділу створили свою групу, регулярно розміщується інформація краєзнавчого, у тому числі, туристично-краєзнавчого змісту: про книжкові виставки на сайті Бібліотеки; окремі книги, які надійшли останнім часом до Бібліотеки, з фотографіями обкладинок та анотаціями; матеріали з історії Києва, що містять світлини з видами міста, інша цікава краєзнавча інформація.

Працівниками відділу регулярно надаються користувачам тематичні та фактографічні довідки про культурні пам'ятки України – замки, храми, монастирі, фортеці. Крім того, за допомогою сторінки відділу в соцмережі «Фейсбук» користувачі отримували віртуальні тематичні довідки, у тому числі – електронні користувачі з інших країн. Так, наприклад, була надана допомога досліднику польських садіб та старовинних замків – у пошуку карт та археологічних даних; викладачу з Туреччини – у пошуку інформації про православні храми Туреччини. Користувачі також отримували консультації по користуванню сайтом Бібліотеки під час пошуку інформації про різні туристичні об'єкти.

Таким чином, в своїй роботі Відділ обслуговування користувачів НІБУ докладає зусиль, щоб максимально сприяти обізнаності користувачів щодо наявності цікавих туристичних об'єктів в нашій країні та надати про них якомога більше інформації, використовуючи наявні документні ресурси Бібліотеки.

Враховуючи те, що туризм, крім економічної, виконує важливу функцію засобу культурного розвитку людини, задовольняючи її духовні, інтелектуальні та пізнавальні потреби, одним із головних завдань бібліотек й надалі повинно бути сприяння розвитку цієї важливої галузі господарства нашої країни.